

“ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΓΚΡΕΜΟΣ”: Ο ΜΟΝΙΜΟΣ ΕΚΒΙΑΣΜΟΣ

Η βρετανική Daily Mail αστειευόταν πρόσφατα με το ύψος του αμερικανικού χρέους, προσπαθώντας προφανώς να “ξεχάσει” την τραγική κατάσταση της βρετανικής οικονομίας: «Ένα τεράστιο χρέος για την ανθρωπότητα. Το χρέος των ΗΠΑ σχεδόν φτάνει στο φεγγάρι αν συσσωρευτεί από τη Γη σε πεντοδόλλαρα». [1]

Η μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη φαίνεται να βρίσκεται σε μία αδιέξοδη κρίση χρέους, την οποία πληρώνουν συνεχώς οι Αμερικανοί φορολογούμενοι, αλλά κανένας από αυτούς που την δημιούργησε, από τον πολιτικό και χρηματοπιστωτικό τομέα.

Μία ακόμα μάχη –από τις πολλές- αναμένεται να δοθεί τον Σεπτέμβρη ανάμεσα στην κυβέρνηση και τους Ρεπουμπλικάνους προκειμένου να αποφευχθεί ο λεγόμενος “δημοσιονομικός γκρεμός”, που θα οδηγήσει σε παύση πληρωμών από την αμερικανική ομοσπονδιακή κυβέρνηση.

Με νόμο που είχε ψηφιστεί κατά την πρώτη θητεία Ομπάμα, το 2011, προβλέποταν αυτόματες περικοπές δαπανών και αυξήσεις φόρων στην περίπτωση που το δημόσιο χρέος πλησίαζε ένα συγκεκριμένο ποσό, το οποίο έγινε και γνωστό ως δημοσιονομικός γκρεμός (“fiscal cliff”). Πρόκειται βέβαια για ένα μόνιμης μορφής εκβιασμό, όχι μόνο προς τους φορολογούμενους, αλλά και

προς όποιον τυχόν –μέσα από το πολιτικό σύστημα της χώρας- επιχειρήσει κάτι διαφορετικό.

Η τελευταία φορά που αποφεύχθηκε προσωρινά ο “δημοσιονομικός γκρεμός”, στις αρχές του 2013, συνοδεύτηκε από σημαντικές αυξήσεις στη φορολογία εισοδημάτων και περιουσιών η οποία υπολογίστηκε ότι χτύπησε οικονομικά περισσότερους από 100 εκατομμύρια Αμερικανούς, αλλά και σημαντικές μειώσεις δημοσίων δαπανών.

Ένα ίδιο σενάριο προετοιμάζεται πάλι για το φθινόπωρο, όταν αναμένεται ότι «την τελευταία στιγμή» η κυβέρνηση θα τα βρει με τους Ρεπουμπλικάνους «σώζοντας τη χώρα από τον γκρεμό», με αυτόματα αύξηση των φόρων και μείωση των δαπανών.

Με την επιστροφή των πολιτικών από την πέντε εβδομάδων καλοκαιρινή άδεια, στις 9 Σεπτεμβρίου, Δημοκρατικοί και Ρεπουμπλικάνοι θα πρέπει να βρουν έναν νέο –παρόμοια αντιλαϊκό προφανώς- συμβιβασμό προκειμένου το δημόσιο χρέος να μην ξεπεράσει τα 16,7 τρις δολάρια! Ακόμα και σε αυτή την περίπτωση πάντως, το Bloomberg σε άρθρο του στις 2 Αυγούστου εκτιμά ότι το πρόβλημα δεν θα επιλυθεί παρά μόνο για λίγες εβδομάδες, μέχρι το Νοέμβριο. [2]

Η τοποθέτηση ενός τεχνητού «ορίου» του δημοσίου χρέους πέρα από το οποίο επιβάλλονται αυτόματα περικοπές δημοσίων δαπανών και αυξήσεις φόρων οδηγεί την μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου σε ολοένα και βαθύτερη “στεγνότητα” και λιτότητα.

Η συνεχής μετατόπιση του προβλήματος επί της ουσίας εξυπηρετεί μόνο τα σχέδια του χρηματοπιστωτικού τομέα, ο οποίος πλέον συγκεντρώνει στα χέρια του όλο και μεγαλύτερο ποσοστό του χρέους της χώρας, αλλά και των επιχειρηματιών, που όπως στην Ευρώπη, επωφελούνται της οικονομικής κρίσης για να επιβάλλουν νέους δυσβάσταχτους όρους στα εργασιακά. Ταυτόχρονα συντελεί τα μέγιστα στα σχέδια της συρρίκνωσης του κράτους στην οικονομία, με την κυβέρνηση να μετατρέπεται απλώς σε δεξί χέρι των επιχειρηματικών συμφερόντων.

Επιπλέον η συνεχής περικοπή δημοσίων δαπανών για την οποία

πιέζουν μέρος των Δημοκρατικών και οι Ρεπουμπλικάνοι προκειμένου να φτάνουν σε “συμβιβασμό” με την κυβέρνηση, εντείνει την ύφεση στη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου. Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι **στην πραγματικότητα σε μία βαθύτατη λιτότητα, αντίστοιχη ευρωπαϊκών οικονομιών**, χωρίς αυτό να ανακοινώνεται και επίσημα όπως έγινε σε ευρωπαϊκά κράτη, προκειμένου να μην υπάρχουν «αναταράξεις» στις παγκόσμιες αγορές.

Η οικονομική κρίση, η οποία ξεκίνησε από τις ΗΠΑ το δεύτερο μισό του 2007 (με την κρίση των στεγαστικών δανείων αρχικά), οδήγησε σε αύξηση του δημόσιου χρέους από 10,02 σε 16,06 δις δολάρια από το 2008 έως το 2012. [3] Η κυβέρνηση Ομπάμα προσπάθησε να αυξήσει το όριο της ομοσπονδιακής δανειοδότησης και να πάρει κάποια μέτρα τα οποία θα αναζωογονούσαν την οικονομία, σταματώντας την συνεχώς αυξημένη ανεργία. Το μόνο που συνέβη όμως από αυτές τις πολιτικές ήταν να αυξηθεί το χρέος κατά ένα τρις δολάρια, να μειωθούν περαιτέρω οι δημόσιες δαπάνες κοινωνικού κυρίως χαρακτήρα, και η ανεργία να παραμείνει σε τεράστια για τα δεδομένα της χώρας επίπεδα. **Το όριο της ομοσπονδιακής δανειοδότησης, στο ένα μόλις τρις δολάρια επί προεδρίας Κάρτερ το 1980**, ακολουθεί συνεχή αυξητική τάση για να εκτιναχτεί επί της προεδρίας του Τζορτζ Μπους Τζ. (από 5,8 περίπου τρις σε 9,8) και του Μπαράκ Ομπάμα (από 9,8 σε 16,7 τρις σήμερα).

Το χρέος αυξάνεται σταθερά αφού τα **έξοδα παραμένουν σταθερά περισσότερα από τα έσοδα**, και έτσι το όριο του δημοσιονομικού γκρεμού δεν μπορεί παρά κάθε φορά **να αυξάνεται** προς τα πάνω. Χωρίς να λαμβάνονται αποφασιστικά μέτρα για την αναζωογόνηση της αγοράς, **οι νεοφιλελεύθεροι**, τόσο της κυβέρνησης Ομπάμα όσο και των Ρεπουμπλικάνων, επιτυγχάνουν τον **βασικό τους στόχο για μείωση των κρατικών δαπανών σε βαθμό «ασφυξίας» και της συνεχούς αφαίμαξης των φορολογούμενων**.

Την άποψη ότι τα κοινωνικά προγράμματα υγείας και εκπαίδευσης, αλλά και περίθαλψης ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων ευθύνονται σχεδόν «κατ’ αποκλειστικότητα» για την τραγική κατάσταση της

οικονομίας, έρχονται να ενισχύσουν διάφορες έρευνες **διαφορετικών προθέσεων και σκοπών**, όπως αυτή του επενδυτικού ομίλου Pimco, ο οποίος υπολογίζει το **συνολικό χρέος στα 60-100 τρις** [3], ή η πρόσφατη εκτίμηση του καθηγητή του πανεπιστημίου του San Diego, James Hamilton, ο οποίος ακριβώς στην ίδια λογική εκτιμά το χρέος σε 86,8 τρις, υπολογίζοντας σε 54,1 τρις **μη προσμετρήσιμες δαπάνες** αυτές για την υγεία και την κοινωνική ασφάλιση! [4]

Όταν μάλιστα ο Μπιλ Γκρος (Bill Gross) της Pimco, εκτίμησε το συνολικό χρέος σε 100 τρις δολάρια, ανέφερε επί λέξη ότι **«βρισκόμαστε σε χειρότερη οικονομική κατάσταση από την Ελλάδα»**. [5]

Και προφανώς είναι, αφού τα **συνολικά χρέη ιδιωτών ως ποσοστό επί του ΑΕΠ είναι πολύ μεγαλύτερα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στην Ελλάδα**. Συγκεκριμένα:

- οι τράπεζες είχαν χρέη 94% επί του ΑΕΠ αντί 22% στην Ελλάδα,
- οι επιχειρήσεις 90% αντί 74,
- τα νοικοκυριά 92% αντί 71,

με τις ΗΠΑ να βρίσκονται σε καλύτερη κατάσταση μόνο στο χρέος του δημοσίου τομέα, αντί της χώρας μας. [6]

Η κατάσταση όμως στην οποία βρίσκεται η αμερικανική οικονομία δεν έχει αιτία τις ελάχιστες κοινωνικές δαπάνες που έχουν απομείνει, αλλά της «παραγωγής χρημάτων» που δεν υπάρχουν στην πραγματικότητα από τον τραπεζικό τομέα της χώρας και της εκτεταμένης αποβιομηχανοποίησης της μεγαλύτερης βιομηχανικής δύναμης του κόσμου.

Οι εκτιμήσεις αυτές όμως που προσμετρούν επιπλέον δαπάνες για να “ρίχνουν λάδι” στις αγορές, **μάλλον προσπαθούν να ενισχύσουν τους κατά καιρούς στόχους της αγοράς** και να ενισχύσουν την ήδη υπάρχουσα τάση για “παράλυση” του κράτους και παράδοσή του στα χρηματοπιστωτικά κέντρα. Η τεράστια διαφορά στις εκτιμήσεις έρχεται από την διαφορετική μεθολογία, με την οποία διάφοροι “επενδυτικοί” ή άλλοι φορείς εντός του χρηματοπιστωτικού

συστήματος, προσμετρούν τα στοιχεία με τελείως διαφορετικό τρόπο από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση.

Οι Αμερικάνοι περιμένουν μία ανάκαμψη εδώ και τέσσερα χρόνια, η οποία δεν έρχεται, προσπαθώντας να βαυκαλιστούν με νούμερα τα οποία σε διαφορετικές εποχές θα προκαλούσαν από μόνα τους συναγερμό.

Η ανακοίνωση της 1^{ης} Αυγούστου για ανάπτυξη 1,7% το διάστημα Απριλίου-Ιουνίου, θεωρήθηκε καλύτερη του αναμενομένου, αλλά παραμένει πολύ κάτω του 2,8% του 2012, το οποίο όπως αναφέρουν και οι NY Times δεν βελτίωσε την κατάσταση, με τις αυτόματες περικοπές δαπανών και τη φορολογία να αυξάνεται. [7]

Το πρόβλημα όμως δεν είναι το ύψος του χρέους, **αλλά το γεγονός ότι –όπως και αν αυτό προσμετράται- δεν είναι αντιμετώπισιμο με τις παρούσες πολιτικές**, φέρνοντας την αμερικανική οικονομία στα πρόθυρα της κατάρρευσης, τόσο σε ομοσπονδιακό επίπεδο, όσο και σε πολιτειακό, όπως έδειξε η πρόσφατη χρεοκοπία της πόλης του Ντιτρόιτ.

Αναφορές

[1] “One giant debt for mankind: U.S. national deficit almost reaches to the moon if piled high in \$5 bills”, Daily Mail, 26 Ιουλίου 2013,

[2] “Obama’s Rift With Republicans Widens as Deficit Declines”, Julie Hirschfeld Davis, Michael C. Bender, Bloomberg, 2 Αυγούστου 2013

[3] “Historical Debt Outstanding 2000-2012”, Treasury Direct,
[4] “And you thought \$16.7trillion was bad... Leading economist says U.S. national debt is actually \$86.8 trillion”, David Martosko, Daily Mail, 29 Ιουλίου 2013,

[5] “PIMCO’s Bill Gross: “The U.S. National Debt Is \$100 Trillion, We Are In Worse Financial Shape Than Greece”(Video), CNBC,

[6] “Η Δαμόκλειος Βόμβα”, Βασίλης Βιλιάρδος, 10 Ιουλίου 2013, ΜΚΟ Σόλων,

[7] “U.S. Economy Grew 1.7% During the 2nd Quarter, Topping

Forecasts”, Nelson D. Schwart, Cathrine Rampell, New York Times, 31 Ιουλίου 2013

Φωτό: wikipedia

Άρης Καπαράκης
Συνεργάτης της ΜΚΟ Σόλων

ariskaparakis@gmail.com

6 Αυγούστου 2013